

Реферат на тему: "Василь Шукшин"

Василь Шукшин

Реферат

Василь Шукшин

П Л А Н

1. Жанр сільської прози _____ ст.1
2. Василь Шукшин. _____ ст.2
3. Своєрідність героїв Шукшина. _____ ст.4
4. Образ землі і селянства у творах Шукшина. _____ ст.6
5. Висновок. _____ ст.7

Жанр сільської прози

У російській літературі жанр сільської прози помітно відрізняється від всіх інших жанрів. У чому ж причина такої відмінності? Про це можна говорити винятково довго, але все рівно не прийти до остаточного висновку. Це відбувається тому, що рамки цього жанру можуть і не уміщатися в межах опису сільського життя. Під цей жанр можуть підходити і добутки, що описують взаємини людей міста і села, і навіть добутку, у яких головний герой зовсім не селянин, але за духом і ідеєю, ці добутки є не чим іншим, як сільською прозою.

У закордонній літературі дуже мало добутків подібного типу. Значно більше них у нашій країні. Така ситуація порозумівається не тільки особливостями формування держав, регіонів, їх національною й економічною специфікою, але і характером, "портретом" кожного народу, що населяє дану місцевість. У країнах Західної Європи, селянство відігравало незначну роль, а все народне життя кипіло в містах. У Росії издревле селянство займало саму головну роль в історії. Не по силі влади (навіпаки — селяни були самими безправними), а за духом — селянство було і, напевно, донині залишається рушійною силою російської історії. Саме з темних, неосвічених селян вийшли і Стенька Разін, і Омелян Пугачов, і Іван Болотников, саме через селян, точніше через кріпосне право, відбувалася та жорстока боротьба, жертвами якої стали і царі, і поети, і частина видатної російської інтелігенції ХІ століття. Завдяки цьому добутку, що висвітлюють дану тему займають особливе місце в літературі.

Сучасна сільська проза грає в наші дні велику роль у літературному процесі. Цей жанр у наші дні по праву займає одне з ведучих місць по читаності і популярності. Сучасного читача хвилюють проблеми, що піднімаються в романах такого жанру. Це питання моральності, любові до природи, гарного, доброго відношення до людей і інші проблеми, настільки актуальні в наші дні. Серед письменників сучасності, що писали або пишуть у жанрі сільської прози, що веде місце займають такі письменники, як Віктор Петрович Астафьев ("Цар-риба", "Пастух і пастушка"), Валентин Григорович Распутін ("Живи і помни", "Прощання з Запеклої"), Василь Макарович Шукшин ("Сільські жителі", "Любавины", "Я прийшов дати вам волю") і інші.

Василь Шукшин

Особливе місце в цьому ряді займає Василь Макарович Шукшин. Його своєрідна творчість залучала і буде залучати сотні тисяч читачів не тільки в нашій країні, але і зарубіжжям. Адже рідко можна зустріти такого майстра народного слова, такого щирого шанувальника рідної землі, яким був цей видатний письменник.

Василь Макарович Шукшин народився в 1929 році, у селі Зростки Алтайського краю. І через усе життя майбутнього письменника червоною ниткою пролягла краса і суворість тих місць. Саме завдяки своїй малій батьківщині, Шукшин навчився цінувати землю, працю людини на цій землі, навчився розуміти сувору прозу сільського життя. Уже із самого початку творчого шляху він знайшов нові шляхи в зображенні людини. Його герої виявилися незвичними і по своєму соціальному стані, і по життєвій зрілості, і по моральному досвіді. Ставши вже цілком зрілою молодою людиною, Шукшин відправляється в центр Росії. У 1958 році він дебютує в кіно ("Два Федір"), а також і в літературі ("Розповідь у возі"). У 1963 році Шукшин випускає свій перший збірник — "Сільські жителі". А в 1964 році його фільм "Живе такий хлопець" удостоюється головної премії на фестивалі у Венеції. До Шукшина приходить всесвітня популярність. Але він не зупиняється на досягнутому. Випливають роки напруженої і кропіткої роботи. Наприклад: у 1965 році виходить його роман "Любавини" і в той же час на екранах країни з'являється фільм "Живе такий хлопець". Тільки по одному цьому прикладі можна судити з якою самовіддачею й інтенсивністю працював художник.

А може це квапливість, нетерпіння? Або бажання негайно затвердити себе в літературі на самої міцної — "романної" — основі? Безумовно це не так. Шукшиним було написано всего два романи. І як говорив сам Василь Макарович, його цікавила одна тема: долі російського селянства. Шукшин зумів зачепити за живе, пробитися в наші душі і змусить нас потрясенно запитати: "Що з нами відбувається"? Шукшин не щадив себе, квапився, щоб устигнути сказати правду, і цією правдою зблизити людей. Він був одержимо одною думкою, що хотів додумати вголос. І бути зрозумілим! Усі зусилля Шукшина — творця були спрямовані до цього. Він вважав: "Мистецтво — так сказати, щоб тебе зрозуміли..." З перших кроків у мистецтві Шукшин пояснював, сперечався, доводив і мучився, коли не був зрозумілий. Йому говорять, що фільм "Живе такий хлопець" — це комедія. Він дивується і пише післямову до фільму. Йому підкинуть на зустрічі з молодими вченими каверзне запитання, воно тушується, а потім сідає за статтю ("Монолог на сходах").

Колискою, з яким почалося творче життя Шукшина, що дала поштовх до розвитку його приголомшливих творчих сил, стало село. Пам'ять, міркування про життя вели його в село, тут він розпізнавав "найгостріші схлести і конфлікти", що спонукали до широких міркувань над проблемами сучасного життя суспільства. Початку багатьох історичних явищ і процесів Шукшин бачив у післявоєнній діяльності. Після війни він подався в місто, як і багато хто в той час. Майбутній письменник працював слюсарем у Володимирі, будував ливарний завод у Калюзі, був різноробом, вантажником, учнем маляра, відновлював зруйновані війною залізниці. Напевно, уся жахлива картина

зруйнованої, спаленої післявоєнної землі вплинула на Василя Шукшина, змусила взятися за перо. "Сама потреба взятися за перо лежить, думаю, у душі розтривоженої. Важко знайти іншу таку спонукальну причину, що змусить людину, щось знаючого, поділитися своїм знанням з іншими людьми"— писав Шукшин. Незгладимий слід на творчості Василя Шукшина залишила самотність і колорит сільського життя. У народності мистецтва цього письменника укладені пояснення феноменальності його дарування, його природності, високої простоти й артистизму. У творчості Шукшина, у його особистості, біографії самотньо виразилися характер народу, духовний стан, умова його буття в епоху 40 — 70х років — післявоєнного тридцятиріччя.

Своєрідність героїв Шукшина

Де брав матеріал для своїх добутків письменник? Скрізь, там, де живуть люди. Який це матеріал, які герої? Той матеріал, і ті герої, що рідко раніш попадали в сферу мистецтва. І знадобилося, щоб з'явився з глибин народних великий талант, щоб з любов'ю і повагою розповів про своїх земляків просту, строгу правду. А правда ця стала фактом мистецтва, викликала любов і повага до самого автора. Герой Шукшина виявився не тільки незнайомим, а почасти незрозумілим. Аматори "дистильованої" прози вимагали "красивого героя", вимагали, щоб письменник видумував, щоб не дай боже не розтривожити власну душу. Полярність думок, різкість оцінок виникали, як не дивно, саме тому, що герой не вигаданий. А коли герой являє собою реальної людини, вона не може бути тільки моральним або тільки аморальним. А коли герой вигаданий в угоду комусь, осьде повна аморальність. Чи не звідси, від нерозуміння творчої позиції Шукшина, йдуть творчі помилки сприйняття його героїв. Адже в його героях уражають безпосередність дії, логічна непередбачуваність учинку: те зненацька подвиг зробить, те раптом утече з табору за три місяці до закінчення терміну.

Сам Шукшин визнавався: "Мені цікавіше всего досліджувати характер человека-недогматика, людини, не посаженого на науку поведження. Така людина імпульсивна, піддається поривам, а отже, украй природний. Але в нього завжди розумна душа". Герої письменника дійсно імпульсивні і вкрай природні. І надходять так вони в силу внутрішніх моральних понять, може ними самими ще не усвідомлених. У них загострена реакція на приниження людини людиною. Ця реакція здобуває самі різні форми. Веде іноді до самих несподіваних результатів.

Обпекла біль від зради дружини Серегу Безменова, і він відрубав собі два пальці ("Безпальй").

Образив очкарика в магазині хам продавець, і він вперше в житті напився і потрапив у витверезник ("А поутру вони прокинулися...") і т.д. і т.п..

У таких ситуаціях герої Шукшина можуть навіть покінчити із собою ("Сураз", "Дружина чоловіка в Париж проводжала"). Ні, не витримують вони образ, принижень, образи. Скривдили Сашку Єрмолаєва ("Образа"), "непохитна" тітка-продавець нахамила. Ну і що? Буває. Але герой Шукшина не буде терпіти, а буде доводити, пояснювати, прориватися крізь стінку байдужості. И... схопиться за молоток. Або піде з лікарні, як це зробив Ванька Тепляшин, як це зробив Шукшин ("Кляуза"). Дуже

природна реакція людини совісного і доброго...

Ні Шукшин не ідеалізує своїх дивних, непутящих героїв. Ідеалізація взагалі суперечить мистецтву письменника. Але в кожному з них він знаходить те, що близько йому самому. І от, уже не розібрати, хто там викликає до людяності — письменник Шукшин або Ванька Тепляшин.

Шукшинський герой, зіштовхуючись з "вузьколобим гориллой", може в розпачі сам схопитися за молоток, щоб довести неправому свою правоту, і сам Шукшин може сказати : "Отут треба відразу бити табуреткою по голові — єдиний спосіб сказати хамові, що він зробив недобре" ("Боря"). Це чисто "шукшинская" колізія, коли правда, совість, честь не можуть довести, що вони — це вони. А хамові так легко, так просто докорити совісної людини. І всі частіше, зіткнення героїв Шукшина стають драматичними для них. Шукшина багато хто вважали письменником комічним, "шутейным", але з роками всі отчетливее виявлялася односторонність цього твердження, як, утім, і іншого — про "добросерду безконфліктність" творів Василя Макаровича. Сюжетні ситуації розповідей Шукшина остроперепетийні. У ході їхнього розвитку комедійні положення можуть драматизуватися, а в драматичних виявляється щось комічне. При укрупненому зображенні незвичайних, виняткових обставин, ситуація припускає їхній можливий вибух, катастрофу, що вибухнувши, ламають звичний хід життя героїв. Найчастіше вчинки героїв визначають найсильніше прагнення на щастя, до твердження справедливості (" Восени ").

Образ землі і селянства у творах Шукшина

Чи писав Шукшин жорстоких і похмурих власників Любавиних, вільнолюбного заколотника Степана Разіна, старих і бабів, чи розповідав про розлам сіней, про неминучий відхід людини і прощання його з усіма земними, чи ставив фільми про Пашке Когольникове, Івані Расторгуеве, братах Громових, Єгорі Прокудине, він зображував своїх героїв на тлі конкретних і узагальнених образів — ріки, дороги, нескінченного простору ріллі, рідного будинку, безвісних могил. Шукшин розуміє цей центральний образ усеосяжним змістом, вирішуючи кардинальну проблему : що є людину ? У чому суть його буття на Землі ?

Дослідження російського національного характеру, що складався протягом сторіч і змін у ньому, зв'язаних з бурхливими змінами ХХ століття, складає сильну сторону творчості Шукшина.

Земне притягання і потяг до землі — найсильніше почуття хлібороба. Народжене разом з людиною, образне представлення про велич і міць землі, джерелі життя, хоронителі часу і поколінь, що пішли з ним, у мистецтві. Земля — поетично багатозначний образ у мистецтві Шукшина : будинок рідний, рілля, степ, Родіна, мати — сиру земля ... Народно — образні асоціації і сприйняття створюють цільну систему понять національну, історичну і філософських : про нескінченність життя і мети поколінь, що іде в минуле, про Родіна, про духовні зв'язки. Всеосяжний образ землі — Родіни стають центром тяжіння всього змісту творчості Шукшина : основних колізій, художніх концепцій, морально — естетических ідеалів і поетики. Збагачення і

відновлення, навіть ускладнення споконвічних понять про землю, будинок у творчості Шукшина цілком закономірно. Його світосприймання, життєвий досвід, загострене почуття батьківщини, художницька проникливість, породжені в нову епоху життя народу, обумовили таку своєрідну прозу.

Першою спробою осмислення В. Шукшиным долі російського селянства на історичних зламах, став роман "Любавины". У ньому мова йшла про початок 20-х років нашого сторіччя. Але головним героєм, головним утіленням, зосередженням російського національного характеру для Шукшина був Степан Разін. Саме йому, його повстанню, присвячений другий і останній роман Шукшина "Я прийшов дати вам волю". Коли вперше зацікавився Шукшин особистістю Разіна, сказати важко. Але вже в збірнику "Сільські жителі" починається розмову про нього. Був момент, коли письменник зрозумів, що Степан Разін якимись гранями свого характеру абсолютно сучасний, що він — зосередження національних особливостей російського народу. І це, дорогоцінне для себе відкриття, Шукшин хотів донести до читача. Сьогоднішня людина гостро відчуває, як "скоротилася дистанція між сучасністю й історією". Письменники, звертаючи до подій минулого, вивчають них з позиції людей XX сторіччя, шукають і знаходять ті моральні і духовні цінності, що необхідні в наш час.

Висновок

Проходить кілька років після закінчення роботи над романом "Любавины", і Шукшин на новому художньому рівні намагається досліджувати процеси, що відбуваються в російському селянстві. Поставити фільм про Степана Разіна було його мрією. До неї він повертався постійно. Якщо взяти до уваги природу шукшинського дарування, що надихалося і питалось живим життям, врахувати, що він сам збирався відігравати роль Степана Разіна, то від фільму можна було б очікувати нового глибокого проникнення в російський національний характер. Одна з кращих книг Шукшина так і називається — "Характери" — і сама ця назва підкреслює пристрасть письменника до того, що складалось у визначених історичних умовах.

У розповідях, написаних в останні роки, усі частіше звучить жагучий, щирий авторський голос, звернений прямо до читача. Шукшин заговорив про самому головному, наболілому, оголюючи свою художницьку позицію. Він немов відчув, що його герої не усіх можуть висловити, а сказати обов'язково треба. Усе більше з'являється "раптових", "навыдуманных" розповідей від самого себе Василя Макаровича Шукшина. Такий відкритий рух до "нечуваної простоти", своєрідної оголеності — у традиціях російської літератури. Отут власне вже не мистецтво, вихід за його межі, коли душу кричить про свій біль. Тепер розповіді — суцільне авторське слово. Інтерв'ю — оголене одкровення. І скрізь питання, питання, питання. Самі головні про сенс життя.

Мистецтво повинне учить добру. Шукшин у здатності чистого людського серця до добра бачив саме дороге багатство. "Якщо ми чим-небудь сильні і по-справжньому розумні, так це в доброму вчинку", — говорив він.

З цим жил, у это вірив Василь Макарович Шукшин.

Список використаної літератури:

1. В. Горн "Розтривожена душа"
2. В. Горн "Долі російського селянства"
3. <http://www.Google.ru>;